

[Glistrup]

til. Men når vi med så stor sikkerhed kan sige, at det er hævet over enhver diskussion, at vi ikke har råd til så meget bureaukrati, skatteyderbetalt bureaukrati, i Danmark, som vi har, så er det, fordi vi kan aflæse det på den betalingsbalance, som Nationalbanken også forsøger at fordreje for offentligheden i øjeblikket. Vi kan se, hvordan betalingsbalanceunderskuddet udvikler sig måned for måned, selv om Nationalbanken i de sidste par år har gjort den indsats fra direktionens side, at man har fået det drejet over til at fortælle, at nu er Danmarks valutastilling over for udlandet i den forløbne måned blevet forbedret med så og så mange hundrede millioner kroner. Det er jo slet ikke det, der interesserer. Det, der interesserer, er, hvor meget vores gæld er blevet forøget med. På det termometer kan vi aflæse, at vi har brug for at få nedskåret den arbejdskraft, der er beskæftiget i ikke udenlandsk konkurrerende erhverv, og få overført den til eksportvirksomhed eller importkonkurrerende brancher.

Man har fine direktørfornemmelser og henviser til, at da Nationalbanken havde 3 direktører i 1936 – hvor man hverken havde noget økonomiministerium eller nogen vismandsorganisation eller et væld af andre økonomiske organer – så skal man også bruge tre her i 1979, hvor de oprindelige 1936-opgaver er blevet afløst i et ganske enormt omfang.

Dette tings flertal kommer til at erkende sandheden, nemlig at når vi ikke kan låne mere i udlandet, så må man nedskære på bureaukratiet. Så er det synd, at man ikke i tide har villet lytte til fremskridtspartiet, for jo mere fremskreden den danske syge får lov til at blive, jo værre er det, og jo hårdere lud skal der til, jo kraftigere medicin skal der til, når vi skal til at helbrede sygdommen. Man vil fortryde, inden vi er kommet ret langt ind i næste årti, at man har modtaget dette forslag på denne afvisende og usaglige måde, som prægede de andre ordføreres indlæg.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af udlånslofterne.

[Af Glistrup (FP) m.fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 5. Fremsat 20/11 79).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Det er regeringens opfattelse, at man ikke uden videre kan afskaffe lofterne over pengeinstitutternes og realkreditinstitutternes udlånsvirksomhed. Disse lofter må ses i sammenhæng med den øvrige økonomiske politik og de økonomiske problemstillinger, vi står over for. I en situation, hvor et stort betalingsbalanceunderskud og en betydelig udlånsbalance hos den private sektor nødvendigvis gør en stram pengepolitik, vil det efter regeringens opfattelse ikke være forsvarligt at ophæve disse begrænsninger på pengeinstitutternes og realkreditinstitutternes udlånsaktivitet.

Men jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at regeringen lægger vægt på at fastslå, at erhvervenes finansiering har og fortsat skal have en fortrinsstilling til at blive dækket ind under loftet. For realkreditinstitutternes vedkommende er loftet over disse institutters udlån med sikkerhed i erhvervsejendomme helt ophævet. De resterende begrænsninger rammer i realiteten kun den dyreste del af parcelhusbyggeriet, nemlig de meget store huse, og de rene tillægslån.

I bemærkningerne til forslaget siges, at det forhold, at Danmarks valutareserver er rekordstore, gør det ekstra let og ubetænkeligt for 1979-folketinget at afskaffe disse lofter. I den barske virkelighed stiller sagen sig helt anderledes. Ved udgangen af november i år var de samlede valutareserver – altså Dan-

[Økonomiministeren]

marks internationale likviditet – ca. 18 mia kr. Heroverfor står, at den private sektors bruttogæld over for udlandet på dette tidspunkt kan anslås til over 70 mia kr., hvoraf mere end 25 mia kr. er kortfristet gæld. Jeg synes, disse tal viser, at nok er vores valuta-reserver af en betragtelig størrelse, men de rækker altså ikke så forfærdelig langt, hvis vi ikke passer på.

Det er regeringens holdning, at i det omfang udviklingen overhovedet gør det muligt, kan der som hidtil ske justeringer af udlånsbegrænsningerne.

Jeg skal til slut sige, at regeringen må sige fra over for det fremsatte forslag, og vi kan ikke medvirke til forslagets gennemførelse.

Svend Andersen (S):

Forslaget er en genfremsættelse, ligesom bemærkningerne til forslaget er et genoptryk. Det er min opfattelse, at forslaget ikke er blevet bedre, og at sproget i bemærkningerne ikke er blevet kønnere ved at blive gentaget.

Vi har tidligere under behandlingen af regeringens langsigtede økonomiske helheds-løsning givet udtryk for, at vi finder, der var behov for en bedre styring og en bedre planlægning af den kapital, der er til rådighed på det samlede udlånsmarked, altså en mere effektiv organisering af kreditformidlingen. Fremskridtspartiets forslag beskæftiger sig imidlertid ensidigt med udlånslofterne, som om udlånslofter var det eneste problem. Der er ikke i forslaget alternative løsninger, og der sættes intet i stedet for det, der fjernes.

Det er socialdemokratiets opfattelse, at vi fortsat skal sikre, at der er kapital til rådighed, og at den kapital, der er til rådighed, forbeholdes erhvervet, forbeholdes beskæftigelsen og forbeholdes ting, der er til gavn for eksporten. Derfor er der også, hver gang det har været forsvarligt, sket en forhøjelse af udlånslofterne, og vi har også tiltro til, at dette fortsat vil ske.

Vi kan derfor ikke medvirke til dette forslags vedtagelse.

Fogh Rasmussen (V):

De pjattede bemærkninger til dette forslag kunne være grund nok til at afvise det, og jeg kunne også lade det blive ved det, hvis ikke det var, fordi baggrunden for forslaget egentlig er alvorlig nok.

Det er jo sådan, at kvantitative kreditrestriktioner er en dårlig ting, når de fastholdes over en længere årrække. Da udlånsloftet blev indført i 1970, var det tænkt som en rent midlertidig ordning, men det er blevet hængende og har derfor fået en række uheldige bivirkninger.

For det første er der en tendens til at diskriminere over for nye produktioner. Det betyder en mindre effektiv anvendelse af de samlede ressourcer, fordi adgangen til kapital har en tendens til at blive nemmest for dem, der kan stille størst sikkerhed, samt for de allerede etablerede kunder.

Dernæst bevirker et udlånsloft, at netto-rentebetalingerne til udlandet bliver større, end de ellers vil blive, fordi det i sagens natur er virksomheder uden tilstrækkelige finansielle aktiver, der tvinges til at låne i udlandet. En låntagning, som måske netop på grund af de manglende aktiver vil finde sted til en forholdsvis høj rente.

For det tredje er et udlånsloft i virkeligheden en dårlig styringsmekanisme. Dels er det jo kun låntagningen, der reguleres, og det betyder, at man kan unddrage sig helt eller delvis reguleringen ved at ændre på indlåne-ne, dels er udlånsloftet baseret på udlånstil-sagnene. Det betyder, at der bliver et vist slør i styringen som en følge af de varierende udnyttelsesgrader. Til det kommer så muligheden for at få kreditgivning på andre, mere eller mindre organiserede markeder.

Netop det forhold, at de pengepolitiske myndigheder har valgt at gå med både seler og livrem ved foruden udlånsloftet også at have en høj rente, er vel egentlig den bedste dokumentation for, at udlånsloftet er en dårlig styringsmekanisme, når det fastholdes over så lang en årrække. Problemet er bare, at alternativet til udlånslofterne i den aktuelle situation kan vise sig at være meget værre.

Vi må erkende, at der i den aktuelle situation er behov for en pengepolitik, som beskytter valutabeholdningen, stimulerer til låntagning i udlandet og dæmper udviklingen i det private forbrug. Forudsætningen for at fjerne de mange kreditrestriktioner er derfor i første række, at der søres en mere fornuftig økonomisk politik. Desværre yder regeringens seneste økonomiske udspil ikke noget stærkt bidrag hertil. Tværtimod har regeringen udvidet systemet af mere eller mindre

[Fogh Rasmussen]

frivillige aftaler med kreditformidlerne om yderligere indgreb på kapitalmarkedet.

Tiden er efter vores opfattelse inde til tværtimod at overveje en lidt mere markedsorienteret styring af kreditformidlingen og til at øge gennemsigtigheden på kapitalmarkedet i stedet for bare at brodere videre på de mange restriktioner, der blot avler nye restriktioner.

Vi vil vurdere det forslag, vi her har til behandling, i denne lidt mere overordnede sammenhæng.

Kjelgaard (KF):

Det er ikke første gang, fremskridtspartiet fremsætter det foreliggende forslag. Men årstallet er ændret. Vi havde den samme debat for et års tid siden, og situationen i dag efter den udvikling, der siden har fundet sted, gør ikke just forslaget mere berettiget, i hvert fald ikke på pengeinstitutområdet.

Vi er i det konservative folkeparti principielt modstandere af restriktioner og tilhængere af de naturlige markeds kræfters frie udfoldelse. Udlånsloftet er absolut ikke vores livret, men i den økonomiske situation, vi befinder os i, med den økonomiske politik, der har været ført, og med de udsigter, der er for den økonomiske udvikling i den kommende tid, er det foreliggende forslag delvis urealistisk.

En total ophævelse af lånelofterne i pengeinstitutterne vil for det første dræne vores valutabeholdning. Det ønsker vi ikke. For det andet vil det fjerne en del af incitamentet til at optage lån i udlandet, som desværre er nødvendige i situationen. For det tredje vil det forøge underskuddet på betalingsbalancen som følge af muligheden for øget forbrug på kredit, og det ønsker vi heller ikke. For det fjerde vil forslaget ved en gennemførelse piske inflationen i vejret, hvis Nationalbanken skal trykke de sedler, der efter fremskridtspartiets mening er behov for. Det ønsker vi heller ikke.

Alternativet i den nuværende situation er, at Nationalbanken strammer kravene til pengeinstitutternes likviditet, strammer kravene eller betingelserne for pengeinstitutternes genbelåningsmuligheder plus en lang række andre ubehagelige ting. Det tror jeg ikke nogen, heller ikke pengeinstitutterne, ønsker sig i stedet.

Skal rationeringsordningen ophæves, må der sættes ind over for en række af de faktorer, jeg har nævnt, plus en lang række andre, f. eks. de offentlige udgifter, der skal reduceres væsentligt, og det vil vi i det konservative folkeparti gerne være med til. Men forslaget, som det foreligger her, er som sidste gang næsten lige så urealistisk og kunstigt, som det ville være at fremsætte et beslutningsforslag om med øjeblikkelig virkning at sænke renten med en eller anden procentsats. Det er stort set de samme faktorer, der desværre nødvendiggør udlånslofterne og det alt for høje renteniveau.

Jeg vil gerne føje til, at den politiske julepakke, vi for tiden arbejder med, vil, hvis den gennemføres, medvirke til en yderligere begrænsning af den private opsparing, og disse følger er næsten uoverskuelige.

Siden sidste behandling er der foretaget begrænsninger af pantebrevsudstedelsen, og af den grund kunne det måske være rimeligt at se på realkreditinstitutternes lånelofter, selv om en ændring heri også vil skabe en række nye problemer. Men det vil vi gerne prøve at undersøge nærmere under udvalgsarbejdet.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal henvise til det, hr. Niels Helveg Petersen sagde, da forslaget sidst blev behandlet, for godt et år siden. Jeg går ud fra, at hr. Glistrup har læst skrifterne, så jeg ikke behøver at læse det op her.

Birgith Mogensen (CD):

Som ordfører for centrum-demokraterne kan jeg oplyse, at CD af principielle grunde ikke kan støtte det af fremskridtspartiet fremsatte forslag om afskaffelse af udlånslofterne.

Centrum-demokraterne vil være betænkelige ved at fratage regeringen en styringsmekanisme i den økonomiske politik, der giver en mulighed for mere direkte indgreb i udlånsvirksomhedens omfang. I et hurtigt ekspanderende samfund, der samtidig er meget følsomt for og afhængigt af den økonomiske udvikling i verden omkring os, vil der opstå situationer, hvor de almindelige finans- og pengepolitiske styringsmekanismer ikke er tilstrækkelige.

[Birgith Mogensen]

Et andet forhold er, at det naturligvis til enhver tid kan diskuteres, hvorvidt den konkrete beslutning om udlånslofter er rimelig. Det er meget vigtigt, at denne styringsform ikke fører til unaturlige og kunstigt virkende administrationsformer. Derfor er det også vigtigt nærmere at vurdere indholdet af de anbefalinger, som måtte blive givet af regeringen eller Nationalbanken med hensyn til administrationen under givne udlånslofter.

Men som sagt, rigtigheden af den konkrete beslutning om et låneloft er en anden sag, som ikke vedrører de mere principielle overvejelser om bevarelse af muligheden for udlånsloft som økonomisk styringsmekanisme.

Alfred Hansen (DR):

Forslaget er ikke overflødigt, men det burde have været overflødigt at fremsætte forslaget. Hvis det skulle have været overflødigt at fremsætte et sådant forslag, måtte regeringen have ført en politik, så dette forslag ikke havde været nødvendigt.

Det er beskæmmende at høre, at økonomiministeren ikke har større tiltro til sin egen politik, end økonomiministeren gav udtryk for her fra talerstolen for lidt siden. Man kan ikke ophæve udlånsloftet under de givne vilkår, man kan ikke gøre det, siger ministeren, under hensyntagen til de problemer, vi står over for. Endnu en gang skal vi høre om de problemer, vi står over for. Jeg vil spørge ministeren, om han ikke er enig med mig i, at vi står lige midt i dem og har stået der temmelig længe.

Ministeren stillede dog i udsigt, at hvis udviklingen gør det muligt, vil der fortsat ske justeringer. Det er jo kun småjusteringer, der har fundet sted løbende, og det er min opfattelse, at hverken befolkningen som helhed eller pengeinstitutter og realkreditinstitutioner kan disponere under disse vilkår, men det er jo en sædvanlig kortsigtet politik. Vi venter og ser, hvad der sker, og så prøver vi måske at justere enten op eller ned. Det er ret beskæmmende at se, når man ved, hvilket tryk der er på lånemarkedet. Det er jo sådan, at der skal lånes penge i Danmark.

Jeg vil gerne stille ministeren det konkrete spørgsmål, om ikke det er en betænkelig udvikling, at flere og flere i en lånesituation tvinges ud på det uorganiserede pengemarked. Det er min opfattelse, at det netop er de

svage i samfundet, der her bliver klemte, og det kan forbavse mig noget, at socialdemokratiet kan bære ved til en udvikling, som sætter de svageste i samfundet i en endnu dårligere situation.

Det er rørende at høre CDs repræsentant tale om, at man sandelig ikke kan fjerne den styringsmekanisme fra regeringen. Her har man altså et synligt bevis på, at CD støtter de kræfter i samfundet, som kræver endnu mere styring, endnu mere kontrol, endnu flere indgreb og endnu flere restriktioner. Jeg tror ikke, det er den udvikling, det danske samfund har brug for i den situation, vi står i, men derimod, at man tør tro på, at også den slags kan finde sit rette leje.

Problemerne opstår meget ofte på det tidspunkt, hvor regeringen og folketinget griber ind. Der har jo i den periode, hvor man har haft disse indgreb, og hvor man har haft disse udlånslofter, overhovedet ikke været tendens til en bedring i dansk økonomi, og der er heller ikke megen trøst at hente i den tale, som økonomiministeren just har holdt.

Fra retsforbundets side kan vi naturligvis støtte dette forslag fuldt og helt – dog med den bemærkning, at jeg ikke vil stille så ultimative krav, som forslagsstillerne stiller, nemlig at udlånslofterne skal være totalt fjernet senest den 15. april 1980. Det ville være ønskværdigt, men jeg vil være tilfreds med, om man måske tog en lidt længere periode til en total afvikling, blot vi meget hurtigt får en fornemmelse af, at regeringen er indstillet på at føre en politik, som giver mulighed for at fjerne lånelofterne, og også løbende forsøger at bevæge sig ind i en situation, hvor låneloftet fjernes. Om man skal sætte en dato på, er et spørgsmål. Det er jo forslagsstillerne meget markante måde at udtale sig på, og det skal forslagsstillerne have ret til. Jeg sætter bare et spørgsmålstegn ved, om det er muligt. Men jeg vil opfordre ministeren til ikke at afvise forslaget under henvisning til den korte periode, der er til at afvikle lånelofterne, men bestræbe sig på at nå det mål.

Jeg vil gerne spørge konkret: har ministeren for nærværende planer om at forøge udlånsrammen for realkreditterne? Jeg synes, det var meget inde i debatten, da vi vedtog de forslag, som gælder i øjeblikket med hensyn til forbud mod udlånsvirksomhed fra forsikringsselskaber m.v., men vi har endnu ikke set et konkret udspil fra regeringens si-

[Alfred Hansen]

de. Er regeringen indstillet på for nærværende at stille flere midler til rådighed for realkreditinstitutternes udlånsvirksomhed?

Glistrup (FP):

I de foregående indlæg er der kommet 9 indvendinger imod forslaget, og det er kun den ene af disse 9 indvendinger, der kan være nogen holdbar fornuft i eventuelt at diskutere. Det var det, hr. Alfred Hansen nævnte om, hvorvidt datoen den 15. april 1980 var den rigtige. Jeg kan da godt erkende, at det kan man drøfte nærmere. Det er bare et emne, som nok er bedst egnet til, at vi får en hel del tekniske oplysninger frem i udvalget. Så må man drøfte det, og så er det bestemt ikke noget ultimativt krav, at det lige præcis skulle være den dag. Der er jo også den 16. og 17. i april måned og også andre datoer på kalenderen for næste år, så det kan man da snakke om.

Derimod er det åbenbart, at de 8 andre indvendinger, som blev fremsat, simpelt hen ikke holder. Jeg skal meget gerne tage dem i den rækkefølge, hvori de kom.

Først forklarede ministeren – selvfølgelig støttet af det parti, det konservative folkeparti, der jo i vidt omfang er regeringens ekko, når det drejer sig om økonomisk politik – at når betalingsbalancen er så slem, så kan vi skam ikke ophæve restriktionerne. Ja men kan man dog ikke forstå, at det er præcis det samme som at sige, at når en mand nu har drukket sig drønfuld og beruset igennem en lang årrække, så skal man ikke holde op med at hælde snaps i ham, så må man blive ved med at hælde noget mere snaps i ham. Når den danske betalingsbalance er så dårlig, er det, fordi vi har kørt med for mange restriktioner, for megen statsindblanding af folk, der ikke har begreb om tingene. Derfor er vores udenrigshandel gået så dårligt, som den er. Lige så lidt som man kan anbefale, at man bare skal blive ved med at hælde snaps i alkoholikere, lige så lidt kan det være rigtigt at sige, at vi bare skal blive ved med at bevare restriktioner, når vi nu har fået den betalingsbalancevanskelighed, der eksisterer.

Det næste, ministeren anførte, var, at bankerne kan jo bare sørge for, når de nu er under den restriktion og styring, at låne ud til erhvervene. Den socialdemokratiske regering tager aldeles fejl, når man tror, man på den

måde kan sondre mellem erhvervslån og forbrugslån. Forbrugslån er lige så økonomisk fornuftige som erhvervslån. Om man giver lånet til sælgeren eller køberen, er en teknisk detalje, der ikke har noget med den økonomiske politik at gøre som sådan, og ofte vil forbrugslån så langt være at foretrække for erhvervslån, fordi det giver færre led i den senere afvikling af finansieringen, end når man skal udlåne til en virksomhed, der så skal sælge til forbrugeren. Derigennem er der etableret to kreditmellemværender, hvor debitor ikke er den, der ejer tingene.

Det tredje, der blev anført fra ministerens side, er, at han ikke synes, den danske valutareserve er så stor, som den burde være. Det er den heller ikke, men der er nu ingen grund til at blive så aldeles forskræmt, hvad angår selve reservens størrelse. Nok er det da rigtigt, at vi i et land som Danmark med den enormt store udenrigshandel, som det er nødvendigt for os at have, har en kortfristet privat gæld, men det følger simpelt hen med. Så længe det danske samfund skal fungere med den internationale specialisering, som vi er ude for, vil der hele tiden være en revolverende privat gæld, som er kortfristet, når man køber varer på 3 måneders kredit, eller hvad man nu gør, så det er der ingen grund til at være så bekymret over, som ministeren var. Men derfor havde det selvfølgelig været rart, hvis vi kunne sige: ja men vi har en plusnettostilling i forhold til udlandet på 20, 30 eller 40 mia kr., og det giver sig udtryk i en valutareserve, som er på en 50-70 mia kr., men det kræver da selv af fremskridtspartiet et par års politik, før vi kan nå frem til det, men vi må bare begynde med at afvikle restriktionerne.

Så fortalte hr. Svend Andersen og fru Birgith Mogensen os, at det skam er nødvendigt med en bedre styring af kreditformidlingen. Ja, det er da rigtigt: det er da knippelgodt at få en bedre styring af kreditformidlingen, men hvem har nogen sinde i noget som helst samfund, i Danmark, i Skandinavien, i EF, i Østblokken eller andre steder, set, at kreditformidlingen bliver bedre styret ved, at man umyndiggør bankfolkene, der har forstand på det, og i stedet for indsætter nogle embedsmænd, der ud fra mere eller mindre politisk farvede påvirkninger finder ud af, hvordan kreditformidlingen skal glide. Det er nødvendigt at få den danske kreditformid-

[Glistrup]

ling styret bedre, og derfor er det nødvendigt at frigive den, således at kreditformidlingen kommer til at foregå via bankverdenen.

Hr. Svend Andersen indvendte, at der manglede alternative løsninger i fremskridts-partiets forslag. Denne indvending har sin baggrund i, at man ikke, når man har en socialistisk grundobservans, tror på, at det er en alternativ løsning at overlade det til menneskene selv at finde ud af, hvordan de skal ordne deres egne affærer. Men det er vittetlig en løsning at overlade det til Neksø Bank at gøre, hvad Neksø Bank vil gøre, og Hobro Bank, hvad Hobro Bank vil gøre, således at de selv må stå til ansvar over for deres aktionærer, altså køre det på den måde, at man lader alle de hundrede blomster folde sig ud, for nu at tale et sprog, en mand som hr. Svend Andersen måske føler sig mere knyttet til end det sprog, der beskriver det som, at man simpelt hen lader de frie kræfters spil få lov til at lade den usynlige hånd dirigere Danmark. Det er alternativet.

Hr. Fogh Rasmussens indvending gik ud på, at de bemærkninger, der ledsagede forslaget, var pjattede. Der blev dog hverken af hr. Fogh Rasmussen eller fra nogen som helt anden nævnt ét eneste eksempel på, at der stod noget pjat i bemærkningerne. Tværtimod er de en ophobning og et koncentrat af saglige, velunderbyggede argumenter, der står linjet op ét efter ét i en koncentreret, samlet gengivelse, men hvis bemærkningerne skulle være blevet forkerte, misforståelige i detaljen eller ikke være saglige et eller andet sted, vil jeg da gerne høre det, for jeg kan forudse, at det efter valget her den 22. januar nok bliver nødvendigt at genfremsætte dette forslag, idet vi næppe når at få det vedtaget forud for det kommende folketingsvalg. Derfor vil jeg da meget gerne have hr. Fogh Rasmussen, mens han er her, til nu at fortælle os, hvor man kan forbedre bemærkningerne til næste fremsættelse.

Hr. Kjelgaards indvending gik i første omgang ud på, at hvis folketinget vedtager dette forslag, skal der trykkes flere pengesedler. Det er simpelt hen ikke rigtigt. For selvfølgelig er det ikke meningen, at man skal have en babu-babu-ambulancetjeneste fra Nationalbanken til at sende tilstrækkelig mange pengesedler til Ebberød Bank, fordi den gerne vil udlåne en skrækkelig bunke penge. Dette forslag har intet at gøre med pengefor-

syningen. Det har noget at gøre med, at det enkelte pengeinstitut skal have lov til at udlåne de penge på de vilkår, som det enkelte pengeinstitut skønner man har rådighed over. Derfor indeholder det ikke noget som helst krav til Nationalbanken, folketinget eller regeringen om at sørge for en større pengeforsyning i det danske samfund, og det er der i øvrigt også argumenteret for i det, hr. Fogh Rasmussen altså kaldte de pjattede bemærkninger.

Den ottende indvending, der vist også kom fra de konservative, var, at dette forslag betød det samme, som hvis fremskridtspartiet havde foreslået, at renten skulle sættes til en eller anden procentsats. Nej, det er det ikke, hr. Kjelgaard. Jeg er helt enig i, at når man laver disse besynderlige rentesubsidier f. eks. i loven om Statens Uddannelsesstøtte, de sociale boligelskaber, eller hvad det nu er for nogle erhverv, regeringen særlig gerne vil støtte i den givne situation, hvor man fastsætter en eller anden fjollet lav rentesats, ja, så buler det selvfølgelig ud, og renten bliver så meget højere et andet sted, fordi størrelsen af den samlede rente i samfundet simpelt hen er et resultat af den samlede økonomiske politik. Lige så lidt som vi kan forbyde, at det bliver snevej i morgen, lige så lidt kan vi selvfølgelig lovgive om, at rentesatsen nu skal være af en vis størrelse her i landet. Men vi kan i allerhøjeste grad lovgive om at ændre det, som den daværende VKR-regering i sin socialistiske ukyndighed gjorde i marts 1970, da man indførte disse lånelofter med en tilkendegivelse af, at man skulle klare en midlertidig situation, som ville være løst i løbet af 6 måneder – man sad stadig på flertallet, fordi man på det pågældende tidspunkt havde næsten et par år tilbage af sin valgperiode – man kunne altså let løse landets problemer på 6 måneder, og så tilkendegav man denne uskønne dag i marts 1970, at dette her kun skulle gælde i 6 måneder og så var det væk, og det var altså en regering, hvori bl. a. hr. Kjelgaards parti var repræsenteret, der sagde sådan. Men når man kigger på kalenderen – og den må også gælde for de konservative – ser man, at vi har passeret september 1970. De seks måneder er altså forløbet, og derfor skulle vi simpelt hen bare tage os sammen til at ophæve det. Det, som menneskeskabt kom ind i verden her fra dette hus, kan dette hus også ophæve igen.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Er der to partier, der står sammen i dansk politik, er det retsforbundet og fremskridtspartiet: de to eneste sande gammelliberalistiske partier, der endnu er i live her i landet. Det synes, som om de to partier overhovedet ikke har bemærket, at samfundet har udviklet sig siden Adam Smiths og Henry Georges tid, og at den usynlige hånd eller de frie kræfters spil ikke stadig væk kan klare problemerne.

Men heller ikke de steder i verden, hvor de partier, der er repræsenteret her, ikke har nogen indflydelse, lader man de frie kræfter klare tilpasningerne, også dér er man nødt til at foretage en vis styring. De to partier må altså også til at indse, at man ikke kan klare komplicerede økonomiske problemer med gammelliberalistiske metoder.

Til hr. Alfred Hansen vil jeg sige, at der er planer om at hæve lofterne for realkreditinstitutterne, når vi har fået tingene på plads med hensyn til forsikringssselskabernes og pensionskassernes pantebrevsanbringelse. Når vi har fået etableret en anden kontrolmekanisme og et andet kontrolorgan end det, vi i øjeblikket arbejder med, er det hensigten, efterhånden som der bliver knaphed på lånemuligheder til investering i byggeri, at løfte udlånsrammerne i realkreditinstitutterne.

Til hr. Glistrup vil jeg sige, at man ikke, som hr. Glistrup gør det, kan sætte lighedstegn mellem udlån til forbrug og udlån til erhvervsvirksomhed. I en kriseagtig periode som den, vi gennemlever nu – men det har i øvrigt været gældende i en længere periode – hvor vores forbrug – og det har hr. Glistrup jo også selv påpeget, men han ser kun på det offentlige forbrug, skønt det både er det offentlige og det private forbrug, der her i landet har været for stort – altså i en periode, hvor såvel det offentlige som det private forbrug har været større, end produktionen har kunnet betale, og vi derfor har lånefinansieret en del af det fra udlandet, vil det fremme en yderligere manglende lyst og evne til at investere, hvis man kreditfinansierer mere forbrug. Det, det drejer sig om, er i starten at begrænse de relativt knappe kapitalmidler, man har, til erhvervsinvesteringer, herunder fortrinsvis til investeringer, der er af længere varighed. De giver sig ikke med det samme udslag i forbrug, og de giver sig måske slet

ikke udslag i forbrug her i landet, men giver sig udslag i forbrug i udlandet. Derfor er der en vis styring i at lede kreditten over til erhvervslivet og erhvervsinvesteringer fremfor at give pengene ud til privat forbrug herhjemme.

Fogh Rasmussen (V):

Det er ikke rigtigt, når hr. Glistrup påstår, at mit eneste argument imod dette forslag var, at bemærkningerne til forslaget er pjattede. Bemærkningerne er pjattede, men jeg brugte en stor del af mit indlæg til at anføre en række samfundsøkonomiske begrundelser for, at det ikke er realistisk at gennemføre forslaget i den nuværende situation.

Hr. Glistrup efterlyste forslag til forbedring af bemærkningerne. Det skal man nok ikke give sig ud i alt for kraftige anstrengelser i retning af, for jeg har ikke noget begrundet håb om, at det vil lykkes. Men det, som hr. Glistrup kalder saglige bemærkninger, og som jeg kalder pjattede, er, når hr. Glistrup skriver:

»... den golde papiradministration, som embedsmændene hygger sig med til høje lønninger og pensioner.«

Og videre et andet sted:

»De politiske og nationaløkonomiske lokkere, som i 1970 satte den onde udvikling i gang,«

Og et tredje sted:

»At de såkaldte cand. polit.-eksperter for tusinde gang har overset, hvordan restriktioner virker, skal ikke afskrække folketingset...«

Og endelig:

»... har gennemtruffet socialdemokratis-memisundelsestænkning...«

Disse bemærkninger taler vist helt for sig selv.

Kjelgaard (KF):

Det er fantastisk at sidde og lytte til hr. Glistrup både under behandlingen af dette forslag og det, vi behandlede før. Der er jo ingen grænser for, hvor meget der kan komme ind under det, og hr. Glistrup forstår at fremstille tingene på en måde, så »vi alene vidé« osv. Alle andre, der siger noget, har ingen forstand på noget som helst; de er nærmest idioter. Hr. Glistrup kan tillade sig at rette de groveste beskyldninger mod alle andre partier. Det er velsagtens det, man kal-

[Kjelgaard]

der forhandlingsvilje, samtidig med at man tillod sig f. eks. at omtale det konservative folkeparti som et ekko af socialdemokratiet.

Det er noget sludder, hr. Glistrup. Jeg påviste en række uønskede virkninger ved en ophævelse af låneloftet med hensyn til valutabalancen og med hensyn til underskud over for udlandet, og jeg gav udtryk for, at opsparringen er for lille til, at man kan øge udlånet. Det gjorde ministeren eller den socialdemokratiske ordfører mig bekendt ikke.

Jeg gav endvidere udtryk for, at de offentlige udgifter er alt for store, og at det er her, vi skal sætte ind, hvis vi virkelig skal have afskaffet de restriktioner, vi slås med. Det gjorde mig bekendt ministeren eller den socialdemokratiske ordfører heller ikke. Der er altså hverken i denne sag eller i andre sager nogen som helst grund til at tale om noget ekko. Derimod kom jeg til at tænke på det gamle ordsprog om noget med tønder og at buldre mest.

Alfred Hansen (DR):

Det glæder mig, at økonomiministeren kender de gamle liberale forfædre, men man kan jo ikke beskyldte ministeren for at kopiere de gode og sunde tanker, som både Adam Smith og Henry George publicerede.

Hvad angår spørgsmålet om, hvem der holder sammen, og hvem der ikke holder sammen, har vi nu fået en påstand om, at de konservative og socialdemokratiet holder sammen. For os i retsforbundet er det altså sagen, det drejer sig om, og jeg kan lige minde økonomiministeren om, at han og jeg har stemt sammen i de tre afstemninger, jeg har deltaget i her i dag, hvorimod hr. Glistrup tog en helt anden stilling i disse afstemninger. Det skyldes ene og alene, at økonomiministeren i disse afstemninger tog et efter min mening særdeles fornuftigt standpunkt, og hvis ministeren også fremover vil gøre det, vil vi nok også kunne stemme sammen i fremtiden.

Det er faktisk længe siden, hr. minister, vi har haft blot et anstrøg af liberal politik i Danmark, og det kan være én af årsagerne til, at det ser ud, som det gør, men det er derimod bevist, at man ikke løser Danmarks problemer ved hverken at læse eller kopiere Marx', Engels' og Lenins tanker. Det er socialdemokratisk planøkonomi, vi har været

vidne til. Vi tror på, at den frie markedsøkonomi bør have en chance, og at den er et bedre instrument til at løse de problemer, vi står både i og over for, end den, som publiceres af socialdemokratiet med støtte af de andre såkaldte liberale partier her i tinget.

Glistrup (FP):

Økonomiministeren troede, jeg var så døv og blind, at jeg ikke havde opdaget, at samfundet har udviklet sig. Det må jeg altså dementere. Jeg har opdaget, at dengang vi ikke havde dette udlånsloft, havde vi ca. 1/13 af den udlandsnettogæld, som vi har i dag, således at det altså i de ni år, vi har haft dette udlånsloft, er det lykkedes os at lave 12 gange så megen ny gæld, som det var lykkedes at lave i de 10.047 år, der gik fra istiden og frem til, at vi fik udlånsloft, så der har sandelig været en udvikling, som bestemt ikke hverken på dette eller andre felter taler i retning af, at vi skal bevare dette udlånsloft.

Så siger ministeren, at når man har så komplicerede problemer, som det nuværende samfund har, kan man ikke bare bruge den usynlige hånd til at løse dem. Ja men hvorfor har vi komplicerede problemer? Dem har vi jo, netop fordi vi har haft alt dette restriktioner og regereri. Havde vi bare ladet den usynlige hånd få lov til at dirigere på Adam Smiths facon inden for økonomien, så havde vi været en nettokreditoration i dag, så havde vi haft en så stor national kage, at vi kunne have sørget ordentligt for vores folkepensionister og vores åndssvage, og vi havde i det hele taget haft midlerne til at føre den socialpolitik, som ministeren jo inderst inde også helst selv ville føre. Jeg tror da bestemt ikke, at de fedterier, som vi har på § 15, socialministeriets konto på finansloven, skyldes, at ministeren er glad for at være så påholdende over for de virkelig socialt trængende, som man bliver, når man skaber disse komplicerede problemer, som man har skabt.

Nu vil man altså øge dem yderligere, for nu siger ministeren på den sædvanlige måde, at når bare vi laver noget mere kontrol og får nogle pensionskasser ind under det osv., skal vi nok få det løst. Nej, det at bruge mere og mere til gold administration er den vej, der fører videre og videre ud i fattiggørelsesjunglen.

[Glistrup]

Så er der altså en principiel uenighed vedrørende problemerne om udlån til forbrug. Det, vi til syvende og sidst sidder her for, er at give den danske befolkning mulighed for så stort et forbrug som muligt; det er det, som er målet med den økonomiske politik. Det tror jeg vore to partier kan være fuldstændig enige om, og derfor er det ikke i sig selv godt at begrænse forbrugsmulighederne. Når forbrugsmulighederne bliver gode, kan produktionen klare sig, og så bliver der den lyst til at investere, som ministeren savnede.

Hr. Fogh Rasmussen havde fundet fire steder, hvor han syntes, at bemærkningerne var pjattede. De to klarede han at gøre pjattede ved kun at citere halvdelen af en hel sætning, og de to sidste de lød da særdeles fornuftige.

Hr. Kjelgaard ville ikke erkende, at de konservative fuldstændig har været et ekko af socialdemokratiet i den økonomiske politik og er baggrunden for, at socialdemokratiet har kunnet ødelægge Danmark. Så blev der anført, at vi har alt for store offentlige udgifter. Ja men hvad har de konservative gjort? År efter år har de stemt for de alt for store offentlige udgifter, og så kommer de med sådan noget pjat, småting, der ikke gavner noget som helst, som de konservatives spareforslag f. eks., vi skal behandle i næste uge. De konservative går jo selv ind for de store offentlige udgifter i handling. Jeg ved godt, at man i forsamlingshusene til søndagsbrug taler, som hr. Kjelgaard gjorde her, men man stemmer jo for de alt, alt for store offentlige udgifter.

Så sagde hr. Kjelgaard, at opsparingen er for lille. Ja men når man i den grad har drevet inflationspolitik, som de konservative har gjort igennem alle disse år, hvor man har støttet disse kæmpeunderskud på finansloven, så bliver opsparingen selvfølgelig for lille. Hvordan i alverden skulle man tilskynde nogen til at opspare, når man fører socialdemokratisk politik, som de konservative gør? Der var absolut ikke noget uholdbart i det, jeg sagde. Derfor er det helt logisk, at hr. Kjelgaard og hans parti også støtter den socialdemokratiske regering i dens kamp for at bevare de restriktioner, vi taler om her.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg tror, at de to ordføreres gentagne bekendelser til de Adam Smithske og Henry Georgeske teorier – det blev jo altså bekræftet nu i anden omgang, at man bekender sig til dem fra begge partierne – er forklaringen på, at det i mange tilfælde er temmelig svært overhovedet at tale med hinanden om nutidige økonomiske problemer, for dengang de herrer stillede teorierne op, så samfundet vitterlig temmelig anderledes ud. Dette med at efterspørgsel og udbud skal kunne forklare og løse alle problemer, er for længst ophørt, fordi vi har fået disse meget store tekniske koncentrationer og dermed også økonomiske koncentrationer. Hr. Glistrup ved formentlig, at Adam Smith, som han hylder, opstillede sine teorier både på nogle gamle forudsætninger, der delvis eksisterede dengang, og på antagelserne af, at der var mange små enheder; men vi lever altså i en verden, hvor der er nogle vældige koncentrationer, og hvor man har opbygget nogle vældige kreditinstitutioner, som også har koncentrationstendenser, og som gør, at man ikke kan lade efterspørgsel og udbud ordne tingene.

Men hvis vi bevæger os så langt fra hinanden i den almene tankegang, som det her er tilfældet, er det klart, det også er svært at nå frem til enighed om, hvorvidt man skal begrænse forbrugskrediten eller erhvervskrediten. Hr. Glistrup udtaler sig igen principielt og siger, at endemålet med det hele er, at forbruget skal op. Ja vel, men i en periode som den nuværende, hvor vi har disse valutaproblemer og betalingsbalanceproblemer, er det altså ikke muligt at tillade det offentlige og private forbrug at gå op i øjeblikket. Det er derimod nødvendigt at bruge en større del af produktionskræfterne til at fremstille varer, der eksporteres og investeres herhjemme eller forbruges og investeres i udlandet.

(Kort bemærkning):

Kjelgaard (KF):

Jeg vil kun sige til hr. Glistrup, at det konservative folkeparti altid har været og altid vil være et ansvarligt parti. Derfor føler vi os forpligtede til at bidrage til løsning af de store problemer, vi står med. Men vi er realistiske, hr. Glistrup: det tager tid, vi kan ikke ændre udviklingen fra dag til dag, men vi vil gøre, hvad vi kan for at påvirke udviklingen

[Kjelgaard]

i den rigtige retning og inden for de muligheder, der er med den politiske sammensætning, Danmark og folketinget har. Det er ansvarlig politik i modsætning til den, der føres af fremskridtspartiet, der sætter sig udenfor og håner os andre, fordi vi har et medansvar for, at det er gået, som det er. Vi vil gerne bidrage til at løse problemerne.

(Kort bemærkning).

Alfred Hansen (DR):

Jeg må erkende, at der er mange forskelle mellem hr. Glistrup og mig og mellem fremskridtspartiet og retsforbundet, bl. a. Henry George, og det er faktisk temmelig meget. Men jeg vil gerne arbejde sammen med fremskridtspartiet om de tanker, som Adam Smith gjorde sig til talsmand for, og jeg vil faktisk også gerne arbejde sammen med økonomiministeren om de tanker, som Henry George gjorde sig til talsmand for. Så skulle der være basis for at få et liberalt, socialt retfærdigt samfund, og det tror jeg i og for sig vi trænger til.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Jeg blev dybt rørt over at høre hr. Kjelgaard, indtil jeg kom til at tænke på, at det, han sagde, vist i grunden også var det, som hr. Hans Knudsen, hr. Poul Hansen, hr. Poul Møller, hr. Ninn-Hansen, og hvem der ellers er af for længst glemte finansministre i denne tid, har sagt ned gennem alle disse mange år, nemlig at vi jo ikke kan ændre udviklingen fra den ene dag til den anden, men vi må bare som et ansvarligt parti tage fat på at få det forbedret. Sådan har de jo sagt alle sammen på samme måde som hr. Kjelgaard, men det er altså gået i den forkerte retning. Det at sige nej til uretten kan aldrig være uansvarligt.

Økonomiministeren var inde på tankerne om ligheder og forskelle på vore syn. Ja, vi er altså enige i, hvad der er Danmarks mest fundamentale problem, nemlig at forbruget er større end produktionen. Vi er formentlig videre enige i, at den lykkeligste måde at klare det problem på er at forøge produktionen mest muligt, men at det også vil være dejligt, hvis vi kan mindske forbruget. Om det forbrug, vi taler om, sagde ministeren også flere

gange, at det er det offentlige plus det private forbrug. Der er det altså bare vor mening, at hvis man vil forøge produktionen – og den produktion, der tæller her, er betalingsbalanceproduktionen – er vi nødt til navnlig at angribe det offentlige forbrug, mens det derimod i sig selv vil være det rigtige ikke bare i det lange løb, men også i det korte løb, at lade det private forbrug få lov til at stige. Det er altså analysen af grundsituationen.

Så siger ministeren, at det ikke kan nytte noget at regne med Adam Smith mere, fordi forholdene er anderledes i 1970'erne, end de var i 1770'erne. Ja, det kan vi da også godt være enige om: samfundet har ændret sig i de 200 år, men den omstændighed, at vi har fået disse større multinationale tekniske og økonomiske koncentrationer, som ministeren talte om, behøver jo ikke at betyde, at Adam Smiths recept til at løse samfundsproblemerne er gal; det kunne jo være, at den, selv om den var udtænkt under andre forudsætninger, var den bedste medicin at anvende under de givne forudsætninger, og det mener vi rent faktisk i fremskridtspartiet efter at have analyseret både teori og praksis at den også er under de ændrede samfundsforudsætninger. Derfor går vi på jagt efter overflødige offentlige stillinger, som vi gjorde under det foregående punkt på dagsordenen om de for mange nationalbankdirektører, og derfor går vi imod restriktioner, som vi gør under dette punkt på dagsordenen, hvor vi siger: lad os dog se at få dette Poul Nyboe Andersenske udlånsloft væk, for det skader.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutnings overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove m.m. (Ændringer som følge af den grønlandske landstingslov nr. 5 af 19. maj 1979 om indkomstskat). (Lovforslag nr. L 26).

Skatte- og afgiftsudvalget har endvidere afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Fradrag for visse udgifter til halmfyring). (Lovforslag nr. L 27).

Skatte- og afgiftsudvalget har endelig afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af chokolade- og sukkervarer m.m. (Lovforslag nr. L 28).

Eksemplarer er omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 13. december, kl. 11.30.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.05
